

Česká republika
USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v plénu složeném z předsedy Pavla Rychetského a soudců a soudkyň Ludvíka Davida, Jaroslava Fenyka, Josefa Fialy, Jana Filipa, Jaromíra Jirsy, Tomáše Lichovníka, Jana Musila, Vladimíra Sládečka, Radovana Suchánka, Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj), Davida Uhlíře a Jiřího Zemánka o návrhu navrhovatelky **E. N.**, zastoupené Mgr. Radkou Korbelovou Dohnalovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Převozítkářská 330, Tábor, na povolení obnovy řízení před Ústavním soudem, rozhodnutých Ústavním soudem pod sp. zn. I. ÚS 1995/08 a sp. zn. I. ÚS 903/12, a o návrhu na zrušení ustanovení § 8 odst. 1 ve slovech "pravomocné", "nezákonnost" a věty "Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán." a ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem,

t a k t o:

- I. Návrh na obnovu řízení ve věcech ústavních stížností navrhovatelky, rozhodnutých Ústavním soudem pod sp. zn. I. ÚS 1995/08 a sp. zn. I. ÚS 903/12, se odmítá.**
- II. Návrh na zrušení ustanovení § 8 odst. 1 ve slovech "pravomocné", "nezákonnost" a věty "Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán." a ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, se odmítá.**

O d ů v o d n ě n í:

I.

1. Návrhem ze dne 11. 9. 2015 se navrhovatelka domáhá podle ustanovení § 119 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), obnovy řízení a následného zrušení usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2009, sp. zn. I. ÚS 1995/08, a usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2013, sp. zn. I. ÚS 903/12. Současně se navrhovatelka domáhá zrušení ustanovení § 8 odst. 1 ve slovech "pravomocné", "nezákonnost" a věty "Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán." a ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“).

I. a)

2. Usnesením sp. zn. I. ÚS 1995/08 Ústavní soud podle ustanovení § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu zčásti jako nepřípustnou a podle ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu zčásti jako zjevně neopodstatněnou odmítl ústavní stížnost navrhovatelky, jíž se domáhala jednak zrušení usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 4.

2008, č. j. 19 Co 162/2008-25, a usnesení Okresního soudu v Berouně ze dne 26. 10. 2007, č. j. 23 Nc 356/2007-6, jednak vyslovení, že podáním návrhu Městského úřadu v Berouně ze dne 26. 10. 2007 na vydání předběžného opatření podle ustanovení § 76a občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) došlo k porušení jejích základních práv.

3. Ze samotného návrhu na obnovu řízení, z obsahu spisu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1995/08 a z vyžádaného spisu Okresního soudu v Berouně sp. zn. 23 Nc 356/2007, Ústavní soud zjistil následující skutečnosti.

4. Výše citovaným usnesením ze dne 26. 10. 2007 Okresní soud v Berouně, k návrhu Městského úřadu v Berouně (odboru soc. věcí a zdravotnictví), nařídil podle ustanovení § 76a o. s. ř. předběžné opatření, kterým předal nezletilého syna navrhovatelky, M. (nar. v říjnu 2007), do péče Gynekologicko-porodnického oddělení nemocnice v Hořovicích. Podle protokolu ze dne 26. 10. 2007, jehož sepsal začal v 16.30 hodin v bydlišti rodičů, byla navrhovatelka s nezl. M. převezena do nemocnice v Hořovicích a předána do péče lékařů. Okresní soud vycházel jednak ze sdělení městského úřadu, podle kterého navrhovatelka dne 26. 10. 2007 v 8.30 hodin porodila v nemocnici v Hořovicích nezl. M. a téhož dne v 12.00 hodin bez vědomí lékařů nemocnici opustila, jednak z obsahu faxové zprávy MUDr. D., podané na žádost městského úřadu, podle níž: *„Matka s dítětem svévolně opustila oddělení. Dítě se narodilo v 8.30 ráno. Vzhledem ke krátké době po narození je dítě, pakliže bude mimo nemocniční péči, ohroženo na zdraví a eventuálně i na životě. Hospitalizace trvala dne 26. 10. 2007 od 8.30 do 13.24 hodin. Zpráva byla odeslána dne 26. 10. 2007 v 15.48 hodin.“*

5. O odvolání navrhovatelky proti nařízenému předběžnému opatření rozhodl Krajský soud v Praze výše citovaným usnesením ze dne 30. 4. 2008 tak, že je odmítl jako tzv. bezpředmětné podle ustanovení § 218 o. s. ř., neboť v mezidobí bylo uvedené předběžné opatření zrušeno usnesením Okresního soudu v Berouně ze dne 29. 10. 2007, č. j. 23 Nc 356/2007-10, protože *„nezletilý byl dne 28. 10. 2007 z nemocnice propuštěn a jeho další hospitalizace již nebyla nutná.“*

6. V ústavní stížnosti navrhovatelka především namítala, že okresní soud při vydání předběžného opatření vycházel pouze ze stručné lékařské zprávy a blíže nevysvětlil, jaké nebezpečí nezletilému na jeho zdraví hrozilo v důsledku opuštění nemocnice. Současně zdůraznila, že právní řád jí neposkytuje žádný procesní prostředek, kterým by se mohla domáhat náhrady nemateriální újmy podle zákona č. 82/1998 Sb., neboť jejím předpokladem je zrušení předběžného opatření pro nezákonnost. Důvodem jeho zrušení ze strany okresního soudu ovšem nebyla jeho nezákonnost, ale prostý fakt, že po propuštění navrhovatelky a novorozence již postrádalo smysl. Za situace, kdy krajský soud její odvolání odmítl jako bezpředmětné (z důvodu neexistence napadeného předběžného opatření) byl dle navrhovatelky dán naléhavý právní zájem na tom, aby byla deklarována protiústavnost zmíněného předběžného opatření, jímž bylo zasaženo do jejích základních práv.

7. Ústavní soud se v citovaném usnesení sp. zn. I. ÚS 1995/08 s uvedenou argumentací neztotožnil. Ve vztahu k napadenému předběžnému opatření okresního soudu ústavní stížnost odmítl jako nepřípustnou [§ 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu], neboť bylo zrušeno usnesením téhož soudu ze dne 29. 10. 2007. *„Ústavní soud tudíž z povahy věci nemůže zrušit rozhodnutí právně již neexistující. Podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, jakož i podle § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu, lze ústavní stížností napadnout pouze pravomocné rozhodnutí orgánu veřejné moci, nikoliv rozhodnutí právně neexistující.“* Ze stejného důvodu nepřisvědčil námitkám navrhovatelky, že Krajský soud v Praze měl napadené předběžné opatření v odvolacím řízení meritorně přezkoumat a zrušit, neboť ani ten nemohl zrušit právně již neexistující rozhodnutí. Proto ústavní stížnost směřující proti tomuto usnesení Ústavní soud odmítl jako zjevně neopodstatněnou [§ 43 odst. 2 písm. a) zákona o

Ústavním soudu]. Nad rámec výše uvedeného Ústavní soud konstatoval, že „*pod přikrovem argumentace o porušení základních práv a svobod stěžovatelky a jejího dítěte se tak skrývá snaha dosáhnout touto ústavní stížností zrušení rozhodnutí o předběžném opatření a tak si formálně otevřít cestu k uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb. Jejím smyslem, jak je v ní výslovně deklarováno, je předpoklad, že po vyhovujícím nálezu Ústavního soudu se jim otevře možnost domáhat se náhrady újmy způsobené shora popsaným, podle stěžovatelů nezákonným, počínáním státu. (...) Úkolem Ústavního soudu není rušit napadená rozhodnutí jen proto, aby tím pomohl stěžovatelům v cestě k uplatňování náhrady škody (jak se stěžovatelka domnívá a vysloveně to deklaruje). Zmíněné orgány státní moci zde plnily své úkoly v rámci svěřené kompetence a bezprostředně zjištěná fakta (rychlé opuštění nemocnice matkou s dítětem těsně po porodu, za situace, kdy poporodní komplikace nelze nikdy vyloučit, nesrovnalosti v adrese bydliště matky apod.) takovýto zásah indikovala.“*

I. b)

8. Návrhem na obnovu řízení rovněž dotčeným usnesením sp. zn. I. ÚS 903/12 Ústavní soud odmítl jako zjevně neopodstatněnou [§ 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu] ústavní stížnost navrhovatelky, jíž se domáhala zrušení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2011, sp. zn. 11 Co 464/2011, a rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 30. 6. 2011, sp. zn. 23 C 294/2010. Současně jím odmítl návrh na zrušení ustanovení § 8 odst. 2 ve slovech "na základě řádného opravného prostředku" a § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb.

9. Jak vyplývá ze samotného návrhu na obnovu řízení a z obsahu spisu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 903/12, výše citovaná rozhodnutí obecných soudů byla vydána v rámci řízení o žalobě navrhovatelky, jíž se domáhala náhrady nemateriální újmy ve smyslu § 31a zákona č. 82/1998 Sb., způsobené jí dle jejího tvrzení v důsledku nařízení a provedení výše zmíněného předběžného opatření Okresního soudu v Berouně. Jak obvodní soud, tak i městský soud nicméně dospěly k závěru, že nárok uplatněný navrhovatelkou byl promlčen, neboť subjektivní lhůta počala běžet dne 29. 10. 2007, kdy byla dána vědomost navrhovatelky o vzniku nemajetkové újmy na základě doby nucené péče o nezletilého syna v nemocnici (26. 10. 2007 - 28. 10. 2007). Navrhovatelka, poté co jí výše citovaným usnesením ze dne 30. 4. 2008 Krajský soud v Praze odmítl odvolání proti předmětnému předběžnému opatření okresního soudu, tentýž den adresovala Ministerstvu spravedlnosti žádost o odškodnění. Jak ovšem konstatovaly obecné soudy, ke dni doručení této žádosti o odškodnění dne 30. 4. 2008 subjektivní šestiměsíční promlčecí lhůta (§ 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb.) již uplynula. Dne 30. 9. 2008 bylo navrhovatelce doručeno sdělení Ministerstva spravedlnosti ČR, č. j. 858/2008-ODSK-ODSK/7, ze dne 29. 9. 2008, podle kterého „*nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem.*“ Žaloba navrhovatelky k Obvodnímu soudu pro Prahu 2 pak byla doručena až dne 29. 10. 2010.

10. Ústavní soud, s odkazem na ustanovení § 43 odst. 3 zákona o Ústavním soudu pouze stručně konstatoval, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná, neboť „*obě napadená rozhodnutí jsou dostatečně konkrétně a logicky odůvodněna a nejsou z nich patrné rysy soudní svévole. Pouze v takovém případě by byl Ústavní soud oprávněn do rozhodovací činnosti obecných soudů zasáhnout.*“

11. Nad rámec výše uvedeného se Ústavní soud vypořádal s námitkami navrhovatelky, v nichž zpochybňovala jednak ústavnost samotné zákonné konstrukce uplatnění nároku na náhradu nemateriální újmy ve smyslu § 8 ve spojení s § 31a zákona č. 82/1998 Sb., který dle jejího tvrzení „*nereaguje na situace, kdy je sporné rozhodnutí zkonsumováno, resp. naplněno do doby rozhodování o opravném prostředku, kdy nelze z formálních důvodů dosáhnout jeho*

zrušení či změny ani prohlášení za nezákonné. V takovém případě by mělo být na soudech, aby samy posoudily zákonnost vydaného aktu (který již z formálních důvodů není možno zrušit)“, jednak samotnou délkou subjektivní šestiměsíční lhůtu, obsažené v ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., kterou označila za nepřiměřeně krátkou, v rozporu s principy rovnosti, právního státu, spravedlnosti, právní jistoty a proporcionality a jejíž konstrukce „umožňuje státnímu orgánu jednostranně způsobit promlčení nároku. Tedy, že stavění lhůty a její konec závisí na rychlosti vyřízení žádosti státním orgánem.“

12. Ústavní soud rovněž tyto námitky shledal zjevně neopodstatněnými, když s odkazem na judikaturu, v níž se zabýval „ústavněprávní povahou lhůt, a zvláště přiměřeností šestiměsíční lhůty v ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. (namátkou usnesení sp. zn. IV. ÚS 1615/12 ze dne 9. 7. 2012; usnesení sp. zn. IV. ÚS 3252/12 ze dne 20. 11. 2012; usnesení sp. zn. I. ÚS 2781/12 ze dne 20. 3. 2013; aj.)“, konstatoval, že ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. je ústavně konformní, neboť „nezakládá nerovnost mezi jednotlivými poškozenými, bezdůvodně neprivileguje stát a není projevem svévole zákonodárce, protože odchylnou úpravu otázky promlčení dovoluje specifický charakter uplatňovaného nároku, přičemž stanovená promlčecí lhůta poskytuje dostatečný časový prostor k jeho uplatnění. Standardní aplikací tohoto ustanovení ze strany soudu tak nemohlo dojít k porušení základního práva stěžovatelky.“

II.

13. Navrhovatelka ve svém návrhu na obnovu řízení zdůrazňuje především to, že do dnešního dne se jí ze strany České republiky nedostalo žádné omluvy za zásah do jejích základních práv, spočívající v nařízení a provedení výše uvedeného předběžného opatření Okresního soudu v Berouně. Stávající právní úprava a její výklad ze strany správních orgánů i soudů navíc navrhovatelce (ani jiným osobám nacházejícím se v obdobné situaci) neumožňují se domáhat nápravy procesní cestou. Na podporu svých tvrzení navrhovatelka poukazuje na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) vydaný v její věci - *Hanzelkovi proti České republice* ze dne 11. 12. 2014, č. 43643/10, jehož úřední překlad do českého jazyka tvoří přílohu nyní projednávaného návrhu (jeho originální oficiální znění v anglickém a francouzském jazyce je dostupné rovněž na <http://hudoc.echr.coe.int>).

14. Ve vztahu k navrhovatelkou namítanému porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) v něm ESLP konstatoval, že namítaný zásah státu byl sice v souladu se zákonem a sledoval legitimní cíl ochrany zdraví, práv a svobod nezletilého M., nicméně „není přesvědčen o tom, že by byla v projednávané věci prokázána existence obzvláště naléhavých důvodů, které by odůvodňovaly odnětí dítěte z péče matky, a to proti její vůli. Soud zajisté nemůže nahrazovat příslušné vnitrostátní orgány a spekulovat, jaká opatření na ochranu zdraví novorozence by v tomto konkrétním případě byla nejvhodnější. Je ale nucen konstatovat, že pokud soud zvažoval tak radikální opatření, jako je převoz stěžovatele do nemocnice za přítomnosti policie a soudního vykonavatele, a to opatření okamžitě vykonatelné, měl se zabývat tím, zda nebylo možné v tomto zásadním životním okamžiku stěžovatelů použít méně extrémní zásah do jejich rodinného života.“ (bod 78 rozsudku). Proto ESLP konstatoval porušení čl. 8 Úmluvy, neboť „tento závažný zásah do rodinného života stěžovatelů a způsob jeho provedení překročily vnitrostátní meze uvážení, které měl žalovaný stát k dispozici. Podle Soudu měly nepřiměřený dopad na možnost stěžovatelů těšit se z rodinného života po narození dítěte. I když tedy mohlo být „nezbytné“ použít preventivní opatření k ochraně zdraví novorozence, nelze považovat zásah do rodinného života stěžovatelů, k němuž došlo v důsledku předběžného opatření, kterým byl nařízen návrat stěžovatele do nemocnice, za „nezbytný“ v demokratické společnosti.“ (body 79 a 80 rozsudku).

15. ESLP rovněž konstatoval porušení čl. 13 Úmluvy, neboť „za konkrétních okolností případu (navrhovatelka) neměla k dispozici účinný prostředek nápravy, jímž by mohla uplatnit námitky porušení Úmluvy. (...) i kdyby byla žaloba na náhradu nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb. podána ve lhůtě, neměla by šanci na úspěch, a proto ji v projednávané věci nelze považovat za účinný prostředek nápravy.“ (body 84 ve spojení s body 50 až 55 rozsudku). Návrh navrhovatelky na přiznání spravedlivého zadostiučinění ESLP zamítl, neboť konstatoval, že „postačuje k nápravě nemajetkové újmy, kterou stěžovatelé utrpěli, jím konstatované porušení Úmluvy.“ Na náhradě nákladů řízení pak ESLP přiznal navrhovatelce částku ve výši 3.000 eur. K uvedenému rozsudku je připojeno společné odlišné stanovisko soudce Zupančiče a soudkyně Yudkivské.

16. Na výzvu Ústavního soudu k vyjádření se k podanému návrhu na povolení obnovy řízení, zaslanou Městskému úřadu v Berouně, Okresnímu soudu v Berouně, Krajskému soudu v Praze, Obvodnímu soudu pro Prahu 2 a Městskému soudu v Praze, věcně reagovaly pouze městský úřad, obvodní soud a krajský soud.

17. Městský úřad v Berouně a obdobně i obvodní soud ve svých vyjádřeních namítaly nesplnění zákonných předpokladů pro podání samotného návrhu, neboť podle ustanovení § 119a odst. 1 zákona o Ústavním soudu je návrh na obnovu řízení nepřipustný, jestliže následky porušení lidského práva nebo základní svobody již netrvaly a jsou dostatečně napraveny poskytnutím spravedlivého zadostiučinění podle rozhodnutí mezinárodního soudu. Dle jejich názoru ovšem ESLP v předmětném rozsudku shledal, že „k nápravě nemajetkové újmy, kterou stěžovatelé utrpěli, postačuje samotné konstatování faktu porušení Úmluvy ze strany veřejné moci. Mezinárodní soud tedy nepředpokládá žádnou další reparaci nemajetkové újmy, k níž návrh na obnovu řízení směřuje a která je patrně jeho smyslem.“ Současně není sporu o tom, že následky porušení již netrvaly.

18. Krajský soud ve svém vyjádření nesouhlasí s polemikou navrhovatelky ohledně ústavnosti v zák. č. 82/1998 Sb. vymezené konstrukce uplatnění nároku na náhradu nemateriální újmy, kdy by otázku zákonnosti předmětného zásahu či rozhodnutí měl jako předběžnou posuzovat soud rozhodující o náhradě škody. V této souvislosti poukázal na závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2008/2008.

III.

19. Ústavní soud nejdříve zkoumal nyní posuzovaný návrh na obnovu řízení z hlediska splnění podmínek řízení před Ústavním soudem, které jsou stanoveny v ustanoveních § 117 až § 119b zákona o Ústavním soudu.

20. Ústavní soud dospěl k závěru, že základní podmínka řízení byla splněna, neboť ESLP je třeba považovat za mezinárodní soud, jehož rozhodnutí jsou pro Českou republiku závazná [srov. čl. 1 odst. 2, čl. 87 odst. 1 písm. i) Ústavy ČR, ustanovení § 117 zákona o Ústavním soudu a čl. 46 odst. 1 Úmluvy].

21. Dále Ústavní soud zkoumal, zda byly splněny podmínky stanovené v ustanovení § 119 odst. 1 a odst. 2 zákona o Ústavním soudu, dle nichž osobou oprávněnou podat návrh na obnovu řízení je ten, kdo byl účastníkem řízení před Ústavním soudem, ve kterém Ústavní soud rozhodoval ve věci, v níž mezinárodní soud shledal, že zásahem orgánu veřejné moci bylo v rozporu s mezinárodní smlouvou porušeno lidské právo nebo základní svoboda, a v jehož prospěch takto mezinárodní soud rozhodl.

22. Ústavní soud dospěl k závěru, že u nyní projednávaného návrhu navrhovatelky, pokud směřuje k obnově řízení vedeného pod sp. zn. I. ÚS 1995/08, jsou tyto podmínky splněny,

tzn. návrh na obnovu řízení byl podán ve věci, v níž mezinárodní soud shledal porušení lidského práva v důsledku zásahu orgánu veřejné moci (§ 119 odst. 1 zákona o Ústavním soudu), a navrhovatelka je oprávněnou osobou (§ 119 odst. 2 zákona o Ústavním soudu). Proto se Ústavní soud mohl v dalším zabývat posouzením přípustnosti této části návrhu.

23. Naopak, pokud návrh směřuje k obnově řízení vedeného pod sp. zn. I. ÚS 903/12, Ústavní soud tyto podmínky za splnění neshledal, když dospěl k závěru, že navrhovatelka je osobou neoprávněnou podat takový návrh, neboť nebyla účastníkem řízení před Ústavním soudem, v němž Ústavní soud rozhodoval ve věci, v níž mezinárodní soud shledal, že zásahem orgánu veřejné moci bylo v rozporu s mezinárodní smlouvou porušeno lidské právo nebo základní svoboda. Jak již bylo výše rekapitulováno, navrhovatelka svou ústavní stížností v daném řízení brojila proti rozhodnutím obvodního soudu a městského soudu, která byla vydána v rámci řízení o žalobě navrhovatelky, jíž se domáhala náhrady nemateriální újmy ve smyslu § 31a zákona č. 82/1998 Sb. Obecné soudy v uvedených rozhodnutích nicméně dospěly k závěru, že v době podání žaloby byl jí uplatněný nárok již promlčen v důsledku marného uplynutí lhůt, stanovených v ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., přičemž tento závěr jako ústavně konformní aproboval i Ústavní soud v citovaném usnesení sp. zn. I. ÚS 903/12. Obdobné námitky pak navrhovatelka přednesla i ve stížnosti k ESLP. Přestože ESLP v citovaném rozsudku ve věci *Hanzelkovi proti České republice* stížnosti navrhovatelky vyhověl a konstatoval porušení čl. 8 a čl. 13 Úmluvy, učinil tak, jak již bylo výše uvedeno, z toho důvodu, že v projednávané věci nebyla prokázána existence obzvláště naléhavých důvodů, které by odůvodňovaly nařízení předmětného předběžného opatření Okresního soudu v Berouně (porušení čl. 8 Úmluvy), resp. že navrhovatelka neměla k dispozici účinný prostředek nápravy, jímž by mohla uplatnit námitky porušení Úmluvy (porušení čl. 13 Úmluvy). Za takový účinný prostředek nápravy ovšem ESLP nepovažoval předmětnou žalobu navrhovatelky, jíž se domáhala náhrady nemateriální újmy ve smyslu § 31a zákona č. 82/1998 Sb., neboť „i kdyby byla (...) podána ve lhůtě, neměla by šanci na úspěch“ (viz body 84 ve spojení s body 50 až 55 rozsudku), a to primárně pro nesplnění zákonných podmínek pro její uplatnění z důvodu neexistence rozhodnutí, které by předmětné předběžné opatření zrušilo či změnilo pro jeho nezákonnost (§ 8 ve spojení s § 31a zákona č. 82/1998 Sb.). Z uvedeného vyplývá, že ESLP sice konstatoval porušení základních práv navrhovatelky (čl. 8 a čl. 13 Úmluvy) zásahem orgánu veřejné moci, ten ovšem nespočíval ve vydání uvedených rozhodnutí obecných soudů, jimiž zamítly žalobu navrhovatelky na náhradu nemateriální újmy ve smyslu § 31a zákona č. 82/1998 Sb. z důvodu promlčení jí uplatněného nároku a jejichž zrušení se navrhovatelka svou ústavní stížností v řízení vedeném pod sp. zn. I. ÚS 903/12 domáhala.

IV.

24. Ústavní soud proto přistoupil k posouzení přípustnosti nyní projednávaného návrhu navrhovatelky pouze v tom rozsahu, pokud směřuje k obnově řízení vedeného pod sp. zn. I. ÚS 1995/08. Pro úplnost Ústavní soud dodává, že tento návrh byl podán včas v zákonem stanovené šestiměsíční lhůtě (§ 119 odst. 3 zákona o Ústavním soudu), neboť předmětný rozsudek ESLP ve věci *Hanzelkovi proti České republice* ze dne 11. 12. 2014 se stal konečným dne 11. 3. 2015, tj. po uplynutí tříměsíční lhůty dle čl. 44 odst. 2 písm. b) Úmluvy.

25. Podle ustanovení § 119a odst. 1 zákona o Ústavním soudu je návrh na obnovu řízení nepřijatelný, jestliže následky porušení lidského práva nebo základní svobody již netrvají a jsou dostatečně napraveny poskytnutím spravedlivého zadostiučinění podle rozhodnutí mezinárodního soudu nebo bylo-li nápravy dosaženo jinak. Při posouzení přípustnosti návrhu na obnovu řízení vycházel Ústavní soud z následujících zjištění.

26. ESLP v citovaném rozsudku ve věci *Hanzelkovi proti České republice* mimo jiné konstatoval porušení čl. 13 Úmluvy, neboť „za konkrétních okolností případu (navrhovatelka) neměla k dispozici účinný prostředek nápravy, jímž by mohla uplatnit námitky porušení Úmluvy.“ V tomto ohledu tak lze přisvědčit navrhovatelce, že procesním postupem obecných soudů, zejména Krajského soudu v Praze a jím přijatého usnesení o odmítnutí odvolání navrhovatelky proti předmětnému předběžnému opatření okresního soudu pro jeho tzv. bezpředmětnost (z důvodu jeho zrušení usnesením okresního soudu ze dne 29. 10. 2007, neboť bylo již vykonáno), jí byl znemožněn meritorní přezkum jejích námitek stran nezákonnosti, příp. protiústavnosti předběžného opatření. Ostatně Ústavní soud ve své judikatuře již několikrát poukázal na to, že občanský soudní řád možnost odmítnutí odvolání z důvodu tzv. bezpředmětnosti nezná a že takový procesní postup, založený na extenzivním výkladu ustanovení § 218 písm. c) o. s. ř., může představovat odepření práva či porušení práva na přístup dotčeného jednotlivce k soudu, pokud ona nepřípustnost odvolání (pro nesplnění podmínek jeho projednání) nebyla způsobena jeho jednáním, ale výlučně procesním postupem obecného soudu (srov. např. nálezn sp. zn. IV. ÚS 2244/09 ze dne 20. 7. 2010 (N 146/58 SbNU 227) či nálezn sp. zn. I. ÚS 2903/14 ze dne 12. 5. 2015, dostupné rovněž na <http://nalus.usoud.cz>).

27. Ústavní soud však dospěl k závěru, že tyto negativní důsledky procesního postupu a rozhodnutí obecných soudů, zejména usnesení Krajského soudu v Praze, které založily porušení základních práv navrhovatelky (čl. 13 Úmluvy), konstatované rozsudkem ESLP ve věci *Hanzelkovi proti České republice*, ve vztahu k navrhovatelce již netrvají a byly zhojeny samotným ESLP, který sice zamítl žádost navrhovatelky na přiznání spravedlivého zadostiučinění ze strany ESLP, nicméně z toho důvodu, že dle jeho názoru „*postačuje k nápravě nemajetkové újmy, kterou stěžovatelé utrpěli, jím konstatované porušení Úmluvy.*“ Za daného stavu proto Ústavní soud dovedl, že kumulativní splnění podmínek uvedených v ustanovení § 119a odst. 1 zákona o Ústavním soudu musí nezbytně vést k závěru o nepřípustnosti návrhu na obnovu řízení.

28. S ohledem na výše uvedené Ústavní soud návrh na obnovu řízení ve věci ústavní stížnosti navrhovatelky rozhodnuté Ústavním soudem pod sp. zn. I. ÚS 903/12 odmítl podle ustanovení § 43 odst. 2 písm. b), ve spojení s ustanovením § 43 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu jako návrh podaný osobou zjevně neoprávněnou ve smyslu ustanovení § 119 odst. 2 zákona o Ústavním soudu), a návrh na obnovu řízení ve věci ústavní stížnosti navrhovatelky rozhodnuté Ústavním soudem pod sp. zn. I. ÚS 1995/08 odmítl jako nepřípustný ve smyslu ustanovení § 119a odst. 1 zákona o Ústavním soudu. S návrhem na obnovu řízení spojený návrh na zrušení ustanovení § 8 odst. 1 ve slovech "pravomocné", "nezákonnost" a věty "Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán." a ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., byl Ústavním soudem rovněž odmítnut, neboť tento návrh má akcesorickou povahu (§ 119 odst. 4 zákona o Ústavním soudu), a proto „sdílí osud“ návrhu na obnovu řízení.

P o u č e n í : Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 15. listopadu 2016

Pavel Rychetský
předseda Ústavního soudu